

SVENSKA
CELLULOSA
AKTIEBOLAGET

Årsredovisning

1/9 1960–31/8 1961

SVENSKA CELLULOSA
AKTIEBOLAGET
Skogsinnehav

LANDAREAL
1000 HA

530

650

710

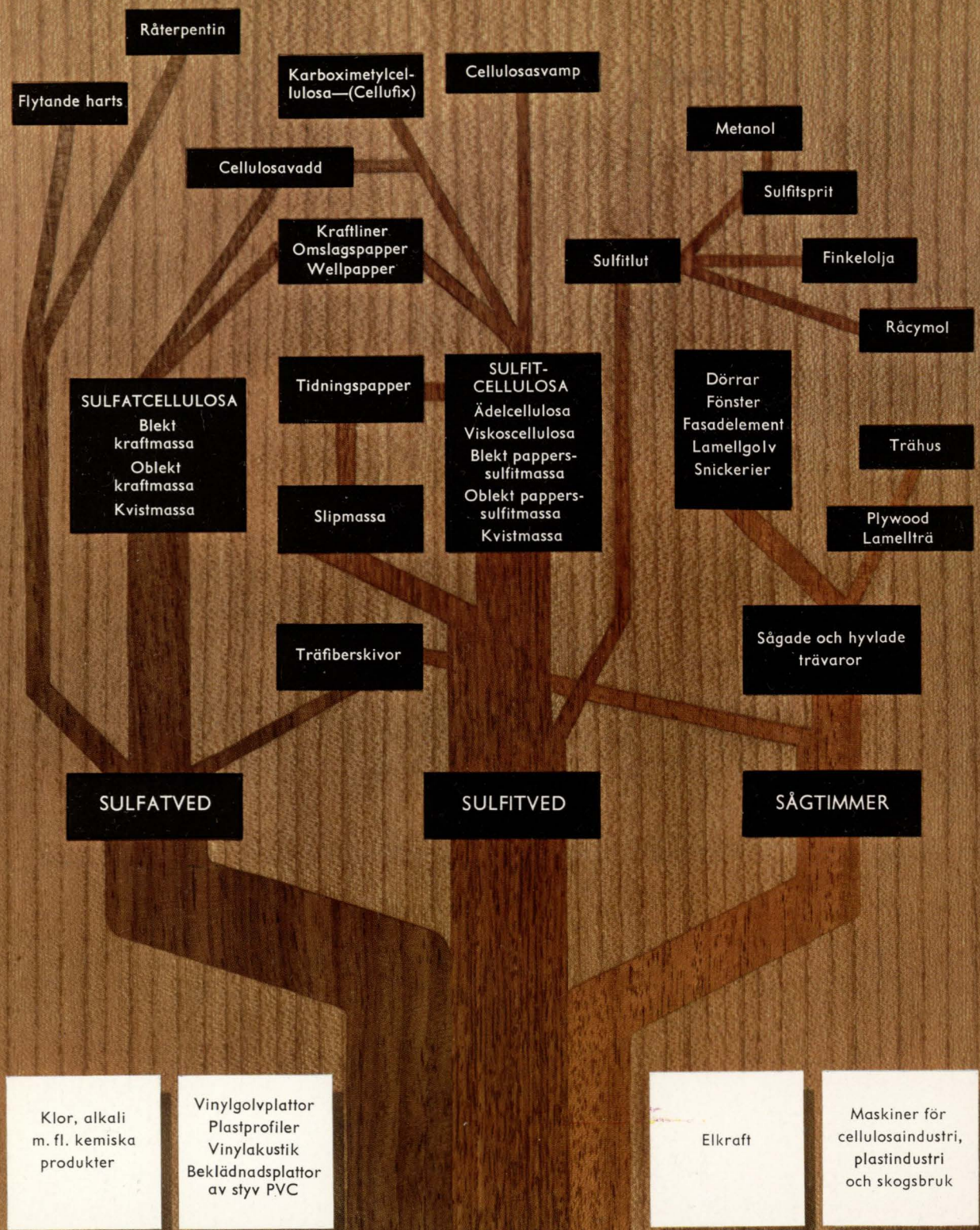

SVENSKA
CELLULOSA AKTIEBOLAGET

Årsredovisning

1/9 1960—31/8 1961

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGETS TILLVERKNINGAR

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ÅRSREDOVISNING

för verksamhetsåret 1960/61

Under den första delen av verksamhetsåret 1 september 1960—31 augusti 1961 rådde samma livliga efterfrågan på koncernens produkter som under den närmast föregående tiden. Från början av år 1961 inträdde emellertid en avmattning, som framför allt berörde cellulosan, koncernens största produktgrupp.

Årets leveranser av massa kommo härigenom att icke oväsentligt understiga föregående års kvantiteter. Då tillverkningen av avsalumassa samtidigt ökade något, uppstod under verksamhetsårets senare del en icke obetydlig lagerökning. För övriga huvudprodukter voro avsättningsförhållandena mera gynnsamma. Sålunda kunde en ökning av både tillverkning och leveranser noteras i fråga om tidningspapper. Vad beträffar sågade trävaror, kunde produktionen, som låg på samma nivå som under föregående år, i det närmaste avsättas.

Huvudprodukternas medelförsäljningspriser lågo omkring 5 procent över föregående års genomsnittspriser.

För de verksamhetsgrenar, som drivas av dotterbolag, var året framgångsrikt. Bålforsens Kraftaktiebolags expansion bar sålunda frukt i en avsevärt förbättrad vinst, och i Sunds Verkstäder Aktiebolag noterades den hittills högsta årsomsättningen och ett tillfredsställande ekonomiskt resultat.

Koncernens leveranser till utomstående nådde ett värde av 627 milj kr, varav 77 procent föllo på exportleveranserna. Föregående års leveransvärde utgjorde 623 milj kr.

De i företagets omfattande utvecklingsprogram ingående investeringsarbetena kulminerade under året. Värdet av investeringarna i fastigheter, anläggningar, inventarier, skogsbilvägar, sjöregleringar och kraftservitut inom koncernen uppgick sålunda till ej mindre än 167 milj kr.

Det franska dotterbolaget Compagnie Française Svenska Cellulosa S.A. förvärvade en betydande aktiepost i ett nordspanskt skogsindustriföretag, Papelera Navarra, S.A., Pamplona. Papelera Navarra omfattar dels ett helintegrerat pappersbruk för tillverkning av kraftliner och halmpapper, dels en kartongfabrik för konvertering av hela pappersproduktionen till wellpappkartong. Kostnaden för förvärvet motsvarade i svensk valuta 13 milj kr.

SKOGSBRUKET OCH VIRKESANSKAFFNINGEN

Uttaget av industriråvara från egna skogar och inköpta rotposter, avlämnat vid flottleder och till egna industrier, uppgick under säsongen 1960/61 till 96 milj kubikfot jämfört med 81 milj kubikfot föregående säsong. Virkesuttaget från egna skogar uppgick till 77 milj kubikfot, motsvarande 2,3 skogskubikmeter per hektar produktiv skogsmark eller ca 85 procent av tillväxten.

Under säsongen 1960/61 tillfördes SCA:s industrier 68 milj kubikfot köpvirke.

Leveransvirkespriserna inneburo jämfört med säsongen 1959/60 en höjning för sulfit- och sulfatved samt furusågtimmer med ca 14 procent och för gransågtimmer med ca 12 procent.

Drivningsarbetet försvårades under vintern inom stora delar av bolagets virkesfångstområde av besvärliga väderleksförhållanden med tidvis djupt snötäcke på ofrusna marker. Trots detta och trots knapphet på skogsarbetskraft, särskilt inom bolagets södra och mellersta skogschefsdistrikt, kunde avverkningsprogrammet fullföljas tack vare fortsatt mekanisering och förbättrad planläggning av drivningsarbetet.

Flottningsarbetet kunde genomföras planenligt.

Skogsvårdsåtgärderna omfattade en areal av sammanlagt 54 000 hektar mot 58 000 hektar under motsvarande tid föregående år eller i stort sett det planlagda programmet med undantag för hyggesbränningarna, vilka på grund av den regnrika sommaren endast kunde genomföras till ca 65 procent.

Skogsvägsnätets utbyggnad fortgick enligt uppgjord plan och omfattade nybyggnad av omkring 220 km skogsbilvägar.

De sammanlagda kostnaderna för skogsvård och nybyggda skogsbilvägar uppgingo till 12,3 milj kr.

Den tredje taxeringen av bolagets skogar påbörjades våren 1961. Under säsongen taxerade 16 taxeringslag totalt 6 000 km linjelängd med 12 800 provytor. Detta utgör ca 55 procent av hela taxeringen, vilken beräknas vara avslutad hösten 1962. Materialet bearbetas på bolagets nya databehandlingsmaskin. De grundläggande uppgifterna för upprättande av ny avverkningsberäkning, skogsvårdsplan etc beräknas föreligga våren 1963.

Av bolagets skogar i Medelpad flygfotograferades huvudparten, för att aktuella flygkartor över den värdefullaste skogsmarken skulle erhållas i anslutning till pågående skogstaxering. Inom de norra distrikten utfördes ett omfattande karteringsarbete, i det att drivningskartor utarbetades på basis av sk höghöjdsfotograferingar.

Med ledning av de relativt omfattande gödslingsförsök, som sedan våren 1957 utlagts på skogs- och myrmark inom SCA, kunde man våren 1961 — för första gången inom landet — övergå till gödsling i praktisk skala. Härvid utspreddes från luften handelsgödsel över drygt 1 100 hektar.

Verksamheten inom jakt- och fiskevården ökar snabbt. I första hand arbetar man på att iordningställa lämpliga fiskevatten genom att ersätta beståndet av mindre värdefull fisk med för sportfiske lämpad ädelfisk. Inkomsterna från försålda fiskekort öka successivt och möjliggöra på sikt en än mer intensifierad fiskevård.

Fastighetsbyten i arronderingsförbättrande syfte fortsatte under året. Sålunda påbörjades arronderingsbyten med Domänverket och Wifstavarfs Aktiebolag inom bolagets södra skogschefsdistrikt. Dessutom skedde kompletterande byten inom mellersta skogschefsdistriktet med Domänverket och Mo och Domsjö Aktiebolag. I samtliga dessa fastighetsbyten ingår SCA med en landareal av ca 40 000 hektar. Det i föregående års förvaltningsberättelse omnämnda fastighetsbytet mellan SCA och Domänverket i Norrbottens län, omfattande ca 45 000 hektar landareal på vardera sidan, är nu i huvudsak genomfört.

Den år 1956 beslutade femårsplanen för upprustning och modernisering av SCA:s bogserbåtsflotta har planenligt genomförts genom årets leverans av de nya motorbogserbåtarna »Christopher Kramm» och »J A Enhörning». De placeras i Kramfors respektive Sundsvalls distrikt. Brandskyddsberedskapen har fått en väsentlig förstärkning genom att fartygen utrustats med moderna pumpar och vattenkanoner.

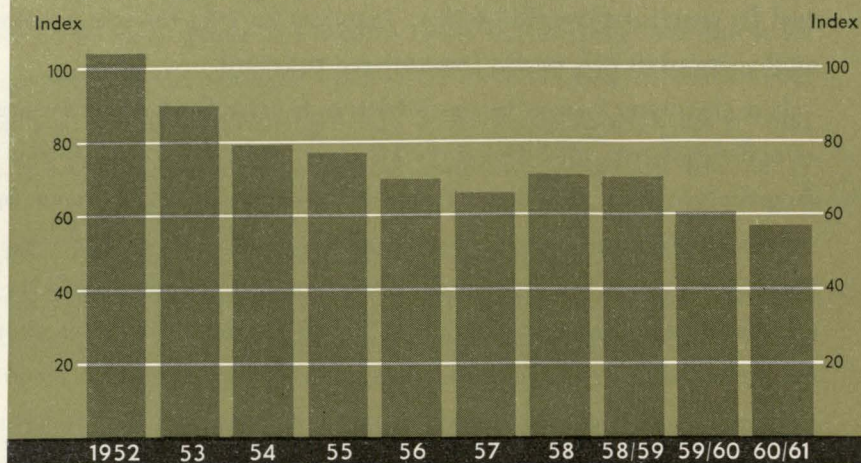
Årets virkesbogseringar besvärades av ogynnsamma vindförhållanden men kunde trots detta genomföras planenligt, mycket tack vare den kraftiga och välutrustade bogserbåtsflottan.

Virke på väg ned mot industrierna.

ANTAL ARBETSTIMMAR PER TILLVERKAT TON CELLULOSA

Siffrorna för de olika åren ha satts i relation till siffran för år 1951, som givits index 100.

INDUSTRIRÖRELSEN

Tillverkningen

Produktionen av kemisk massa uppgick under verksamhetsåret till 563 000 ton. Denna tillverkning motsvarade fullt utnyttjande av bolagets praktiska produktionskapacitet och innebar i jämförelse med föregående år en höjning med ca 20 000 ton.

Tillverkningen av tidningspapper uppgick till 197 000 ton, dvs 19 000 ton mera än närmast tidigare år. Kraftlinertillverkningen i Munksund började i slutet av verksamhetsåret och uppgick till ca 6 000 ton. Av övrigt papper var tillverkningen i stort sett oförändrad.

Produktionen av sågade trävaror uppgick i likhet med föregående år till ca 80 000 stds.

Boardproduktionen ökade med över 2 000 ton till ca 54 000 ton. Produktionen av plywood och lamellträ var ungefär oförändrad. Tillverkningen av övriga byggprodukter utvecklades gynnsamt. I Sundsvalls fönsterfabriks produktion intaga färdiga fasadelement numera en betydande plats. Plastprodukterna omfatta nu förutom golvplattor även akustikplattor och profiler. Dessutom upptogs under året licenstillverkning av korrugerade plastplattor, kallade FORBO-plattor.

Tillverkningen av kemiska produkter vid Nyhamns kemiska fabrik ökade med över 200 ton. Klor- och alkalitillverkningen var något lägre än närmast föregående år, bl a beroende på ombyggnader i fabriken.

Utfallet av biprodukter vid cellulosafabrikerna var ungefär oförändrat.

Anläggningarna

Investeringarna i maskiner och anläggningar inom industrien uppgingo till 139 milj kr, varav 36 milj kr belöpte sig på vid räkenskapsårets slut icke avslutade anläggningsarbeten.

Kraftlinerbruket i Munksund igångkördes planenligt i juni månad. Bruket är utbyggt för en kapacitet av 110 000 ton per år, men möjlighet förefinnes att öka denna kapacitet väsentligt.

Vid Obbola sulfatfabrik inom Holmsundsgruppen avslutades första etappen av fabriken rationalisering och utbyggnad. Denna etapp omfattade huggeri med flissilos, kokeri och tvätteri för fabriken nuvarande kapacitet samt en 8 km lång sötvattentub. Andra etappen av fabriken rationalisering, den egentliga produktionsutvidgningen till 110 000 ton oblekt sulfatmassa per år, fortsatte under året och anläggningen beräknas planenligt kunna igångköras i och med att sodapannan tages i drift i januari 1962. Före denna tidpunkt ha samtliga andra nya avdelningar provkörts med användande av den gamla massasträngen. Massan från den nya delen av fabriken torkas enligt en ny metod, flingtorkning.

I Holmsund avslutades utbyggnaden av plastfabriken. I lamellgolvfabriken pågick rationalisering av pressningsförfarandet.

Vid Östrands sulfatfabrik fullbordades utbyggnaden av blekerikapaciteten till att omfatta fabriken hela produktion av massa. I den nytillkomna delen av blekeriet sker blekningen med klordioxid, och för närvarande pågår installation av anläggningar för övergång till denna metod även i den äldre delen av blekeriet.

Beslut fattades under året om utbyggnad av klor-alkalifabriken i Östrand från 16 500 ton till 31 000 ton klor per år, och arbetena beräknas vara genomförda vid årsskiftet 1962/63. Möjlighet finnes att senare utvidga årsproduktionen till 55 000 ton.

Vid Ortvikens pappersbruk fortsatte utbyggnadsarbetena för vedhanteringen och sliperiet. Den femte sliplinjen kördes planenligt igång i juni månad. Tillbyggnad av ytterligare en sliplinje har påbörjats; denna kommer att göra pappersbruket helt självförsörjande med avseende på slipmassa.

FÖRSÄLJNINGEN

Marknadsläget för SCA:s huvudprodukter företedde under verksamhetsåret ganska betydande olikheter såväl mellan de olika produkterna som mellan periodens förra och senare del. Cellulosan rönste till en början fortsatt god efterfrågan, och det europeiska marknadsområdet uppvisade under kalenderåret 1960 en expansion av sällsynta mått både i fråga om produktion och konsumtion av såväl massa som papper och papp.

Jämfört med närmast föregående kalenderår steg sålunda den sammanlagda produktionen av pappersmassa i OEEC-länderna och Finland med icke mindre än omkring 12 procent. Den statistiskt konstaterbara konsumtionen av papper liksom därmed även av pappersmassa visade en liknande utveckling. SCA liksom övriga europeiska cellulosaproducenter hade följaktligen fram till årsskiftet 1960/61 full avsättning för produktionen och kunde därjämte reducera den egna lagerhållningen till en mycket låg nivå.

Såväl i fråga om den allmänna konjunkturbilden som i fråga om förhållandena för massa- och pappersindustrin uppvisade Nordamerika en väsentligt mindre gynnsam utveckling. Förenta Staternas tillverkning av papper och papp under kalenderåret 1960 steg sålunda, jämfört med året dessförinnan, med blott 1 procent. Den konjunkturuppgång, som sedermera inträdde i Förenta Staterna och som visade alla tecken till ytterligare förstärkning, hann före verksamhetsårets slut aldrig sätta några nämnvärda spår i denna långsamma stegringstakt. Denna i stort sett stagnerade inhemska efterfrågan i förening med de senaste årens kapacitetsökningar kom cellulosaindustrien såväl i Förenta Staterna som i Kanada att mer och mer intensifiera sina exportansträngningar. Detta kom prismässigt i stor utsträckning till uttryck i noteringar, som voro mycket besvärande för den prispolitik, som fördes från de skandinaviska producenternas sida.

Från kalenderåret 1959 till 1960 ökade Nordamerikas sammanlagda cellulosaexport till andra världsdelar från icke fullt 900 000 ton till närmare 1 500 000 ton. Samtidigt minskade de skandinaviska ländernas cellulosaexport till Förenta Staterna från 380 000 ton till 290 000 ton. Tendensen i bägge här nämnda avseenden fortsatte under den förflutna delen av 1961, ehuru i minskat tempo, och Nordamerika har därmed inom loppet av en mycket kort tidsperiod blivit en nettoexportör av cellulosa på världsmarknaden av betydande storleksordning.

Den fortsatta utvecklingen på den europeiska cellulosamarknaden, som numera absorberar omkring 85 procent av de skandinaviska ländernas export, gav undan för undan vid handen, att konsumtionsökningen icke kunde fortsätta i en takt, som förmådde bära upp såväl den ökade tillförseln från Nordamerika som den fortgående skandinaviska kapacitetsökningen. Vid fullt utnyttjande av nu föreliggande produktionsresurser beräknas det svensk-finska utbudet av avsalucellulosa öka med 320 000 ton från 1960 till 1961. Det framstod också som mer och mer sannolikt, att bakom 1960 års statistiskt redovisade,

abnormt stora konsumtionsökning dolde sig en lageruppbyggnad i köparens olika led. Allteftersom utbudet ökade torde tendensen till lagerökning ha förbytt i sin motsats. Den europeiska pappersindustriens sysselsättning höll sig visserligen på en fortsatt hög nivå, men stegringstempot mattades, och mot verksamhetsårets slut framkommo i flera länder tydliga tecken till stagnation. Massamarknaden blev mer och mer överskottsbetonad, leveransvolymen föll avsevärt under den senare delen av verksamhetsåret och vid dess utgång lågo producentlagren vid en väsentligt högre nivå än vid dess början.

Skiftningarna i marknadsbilden i Nordamerika och i Europa återspeglades i de förändringar, som under året präglade prisutvecklingen. På den inhemska amerikanska marknaden företogs sålunda i november 1960 en allmän sänkning med 10 dollar per ton, vilken träffade samtliga kvaliteter kemisk pappersmassa med undantag för oblekt kraftmassa. Vid ungefärligen samma tidpunkt kunde däremot noteringarna i Europa höjas med belopp varierande mellan 15 och 30 kronor per ton. Som följd av den längre fram alltmer accentuerade försvagningen av marknadsläget gingo emellertid dessa prisförbättringar förlorade från och med ingången av tredje kalenderkvartalet 1961. Den sammanlagda effekten av prisrörelserna under verksamhetsåret blev dock en ökning med omkring 5 procent i SCA:s medelpriser för papperscellulosa. Härtill bidrogo i väsentlig utsträckning de prishöjningar, som introducerades under våren 1960 och vars verkningar huvudsakligen kommo att beröra det nya verksamhetsåret.

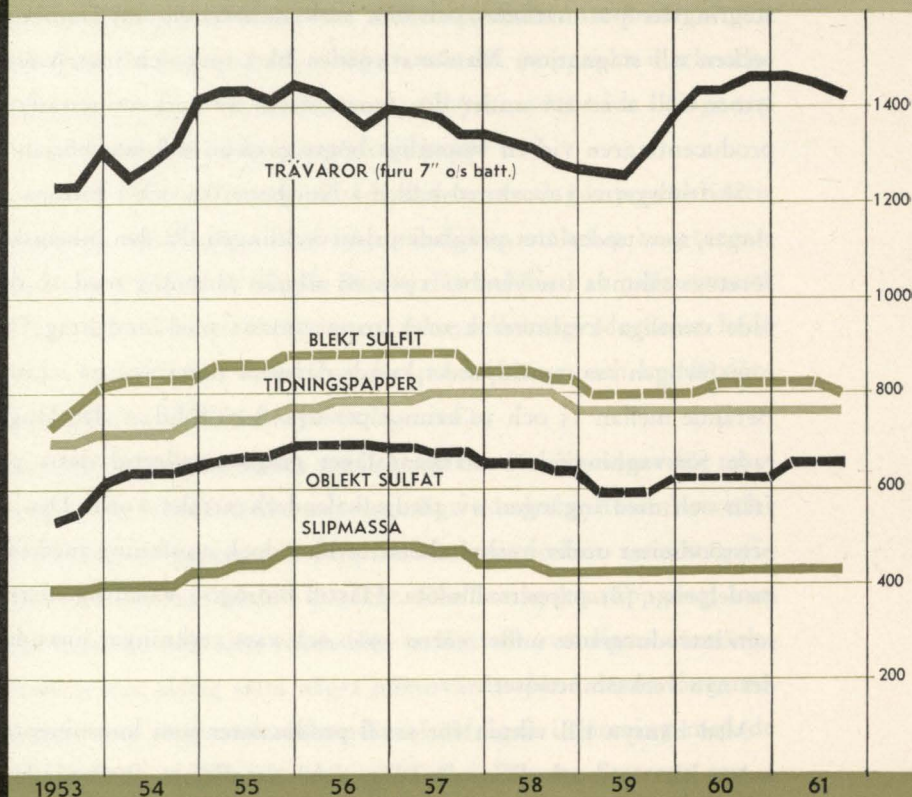
Med hänsyn till vikten för såväl producenter som konsumenter av att massaindustriens redan hårt pressade lönsamhetsläge icke ytterligare försämrades, gjordes stora ansträngningar att i det längsta försvara prisläget under de påfrestningar, som blevo en följd av den från och med vintern 1961 alltmer sviktande marknadsbalansen. Ehuru denna stabiliserande politik fick ett omfattande stöd från företagets fasta kundkrets, kunde vissa kvantitativa uppoftningar icke undvikas. Detta i förening med den under verksamhetsårets senare hälft märkbart minskade efterfrågan medförde för SCA:s vidkommande en sänkning i massaleveransernas volym med 14 procent jämfört med året dessförinnan. Samtidigt steg den egna lagerhållningen med omkring 42 000 ton.

Skeppningarna under vintern gynnades av sällsynt milda väderleksförhållanden. Endast på de allra nordligast belägna lastageplatserna behövde sjöfarten under omkring två månader stängas på grund av ishinder. Tillgången på fartyg var i allmänhet god, men frakterna till flera destinationer höjdes med belopp, vars ungefärliga genomsnitt uppgick till 5 procent.

Viskosmassan fick i tilltagande utsträckning kännning av konkurrensen från kvaliteter, som i olika länder tillverkas av billiga och ofta mycket snabbväxande träslag. Detta medförde såväl för SCA som för den övriga delen av landets viskosmasseindustri en ganska kännbar minskning i leveransvolymen. Priserna kunde dock under hela verksamhetsåret hållas oförändrade.

**PRISUTVECKLINGEN FÖR VISSA AV SCA:s HUVUDPRODUKTER
VID FÖRSÄLJNINGAR TILL STORBRITANNIEN (CIF-PRISER)**

kronor/enhet

I den kroniska överkapaciteten inom Skandinavien slipmasseindustri inträdde under året ingen förändring. Tillverkningen anpassades emellertid till den föreliggande i stort sett oförändrade efterfrågan. I det ur kostnadssynpunkt hårt pressade prisläget inträdde icke heller under sistförflutna verksamhetsår någon förändring. SCA:s numera mycket obetydliga produktion av slipmassa för extern försäljning kunde placeras hos traditionella avnämare.

Efterfrågan på tidningspapper från de tre nordiska producentländerna fortsatte att växa i takt med den ökade tillverkningen. Denna del av skogsindustrien företedde sålunda i motsats till cellulosan en bild av stabil tillväxt under mycket lugna och ordnade förhållanden.

Det var fortfarande det närliggande för nordisk tidningspappersproduktion mycket naturliga europeiska avsättningsområdet, som absorberade större delen av exportökningen. Den långsiktiga prispolitiken, syftande till att tillgodose pressens krav på största möjliga grad av stabilitet, fortsatte under verksamhetsåret.

Den nytillkomna produktionen hade delvis sin grund i upptrimning av befintliga maskiner men framför allt i tillkomsten av nya enheter i Finland. Ytterligare ett antal nya maskiner komma under den närmaste tiden att igångköras på olika håll i Skandinavien. Huruvida förbrukningen skall visa sig kunna fortsätta i takt med denna kapacitetsökning, återstår att se. Under alla förhållanden synes det vara väl sörjt på den nordiska producentsidan för att taga hand om varje sannolik efterfrågeökning under den närmaste framtiden.

SCA:s leveranser av tidningspapper uppgingo under verksamhetsåret till 198 000 ton, innebärande en ökning med 15 000 ton jämfört med föregående redovisningsperiod.

Försäljningen av kraftliner från det i juni igångkörda Munksunds pappersbruk hade sedan länge varit föremål för noggranna förberedelser. Den tillverkade kvaliteten visade sig också motsvara de ställda förväntningarna, och hittills har det varit möjligt att vidga kundkretsen i takt med den successivt upptrimmade produktionen. Genom även på andra håll nytillkommen kapacitet var dock marknaden präglad av hård konkurrens och prisläget blev alltmer pressat. Som följd av den begränsade produktion, som hann framkomma före verksamhetsårets utgång, uppgingo SCA:s leveranser endast till 3 000 ton.

Av SCA:s huvudprodukter var det endast kraftliner, som hade någon fördel av de tullsänkningar, som vidtagits enligt Efta-överenskommelsen. Flertalet Efta-länder har traditionellt tullfri import av såväl massa som tidningspapper. Handelspolitiskt sett kom därför det största intresset att riktas mot tullåtgärderna inom sexstatsunionen. Det tidigare beslutet att för pappersmassa fastställa en yttre tullsats om 6 procent kompletterades med en motsvarande tullsats om 7 procent för tidningspapper. Tack vare en vidsträckt användning av rätten att införa tullfria kontingenter har dock denna principiella protektionism hittills icke fått några praktiska konsekvenser för dessa varugrupper. Den utgör dock ett latent osäkerhetsmoment, som ytterligare skärpts inför ovissheten om de betingelser, under vilka en eventuell engelsk anslutning kan komma att äga rum. För SCA:s vidkommande framstår det under dessa förhållanden såsom en fråga av högsta angelägenhetsgrad att tullfri export av företagets produkter till en europeisk gemensam marknad blir säkerställd.

Konsumtionen av sågade trävaror låg under verksamhetsåret på en mycket hög nivå på praktiskt taget alla huvudmarknader i Europa. Det var den goda allmänna konjunkturen med stora investeringar och livligt bostadsbyggande, som tog sig uttryck häri. Lagren av sågade trävaror i importländerna voro emellertid under hela verksamhetsåret av sådan storleksordning, att en allmän tendens till lagerminskning förelåg, vilken verkade dämpande på köplusten.

Den livliga efterfrågan och de stigande priserna under år 1960 ledde till en markant ök-

ning av produktionen i Sverige och framför allt i Finland. Strävan efter lagerminskning i importländerna åstadkom, att utrymmet för export under år 1961 även vid oförändrad konsumtion blev avsevärt mindre än under år 1960. En minskning av exportutbudet var därför en förutsättning för bibehållen balans på trävarumarknaden. Det har emellertid visat sig, att någon produktionsminskning i stort sett icke inträtt. För Sveriges del torde visserligen den för export tillgängliga volymen ha reducerats på grund av ökad avsättning inom landet, men de kvantiteter, som producentländerna hade att placera på exportmarknaden, visade sig ändå överstiga efterfrågan. Följden härav blev ett tryck på priserna, som från svensk sida bemöttes mycket restriktivt, medan våra konkurrenter gjorde successiva eftergifter. De svenska säljarna kunde bibehålla en i stort sett oförändrad prisnivå under hela räkenskapsåret. Detta skedde dock på bekostnad av det kvantitativa resultatet av försäljningen.

SCA:s leveranser av sågade trävaror uppgingo till 76 300 stds. Detta innebar, att lagren ökade med 3 300 stds under räkenskapsåret.

Marknaden för hård och porös board präglades under verksamhetsåret av överproduktion med ytterligare försämring av priserna. SCA:s totala leveranser kunde dock tack vare ett intensivt försäljningsarbete ökas med 17 procent i förhållande till föregående år. Leveranserna av specialprodukter av hård och porös board kunde ökas med 27 procent trots de betydande ombyggnader, som pågått inom berörda avdelningar. Priserna ha hittills varit relativt stabila, men konkurrensen har ökat och kan under kommande verksamhetsår göra priseftergifter nödvändiga.

Den livliga efterfrågan på plywood och lamellträ bestod under verksamhetsårets första månader. Senare inträdde en betydande avmattning, speciellt för plywood, varför föregående års leveransvolym icke kunde helt uppnås.

För bolagets övriga byggprodukter uppnåddes en ökning kvantitativt och värdemässigt jämfört med tidigare år. Resultatet nåddes genom en ökad försäljning inom landet och på tidigare utlandsmarknader i kombination med öppnandet av nya exportmarknader. Försäljningspriserna voro emellertid pressade av hård konkurrens från inhemska och utländska produkter.

Såväl de olika kemiska produkterna som biprodukterna vid cellulosafabrikerna kunde i sin helhet placeras.

Allmänna utsikter för år 1962

Den sedan några år tillbaka för marknadsläget grundläggande faktorn inom världens massa- och pappersindustri är, att kapacitetsutbyggnaden hela tiden i takt och omfattning ligger före den i och för sig mycket imponerande förbrukningsökningen. För närvarande synas flera sektorer av skogsindustrien befinna sig i den situationen, att detta något mera långsiktiga utbudsöverskott på ett mycket allvarligt sätt skärpts genom mera kortfristiga

konjunkturföreteelser. Särskilt cellulosan har sålunda ställts i ett för dess lönsamhet mycket hotfullt läge, som efter verksamhetsårets utgång ytterligare förvärrats. En allmän och plan- enlig begränsning av produktionen till föreliggande efterfrågan synes i vart fall under det närmast framförliggande året vara ofrånkomlig, om en någorlunda rimlig marknadsbalans skall återställas.

Under tredje kvartalet 1961 började prisläget för sågade trävaror att sakta försvagas. Orsaken härtill var främst att finna i att produktionen under år 1961 varit större än importländernas behov motiverat. Man måste därför räkna med att lagren i exportländerna och då framför allt i Sverige komma att öka fram till årsskiftet 1961/62, samtidigt som lagren i importländerna fortfarande äro höga. Dessa båda faktorer skapa ett icke alltför gynnsamt utgångsläge inför 1962 års affärer. Det förefaller nu viktigare än tidigare att en anpassning av produktionens storlek sker till importländernas verkliga behov, så att den önskvärda lagerminskningen kan genomföras. Strävandena i denna riktning underlättas av att konsumtionen av tillgängliga tecken att döma kommer att förbli oförändrat hög även under nästkommande år.

VERKSTADSRÖRELSEN

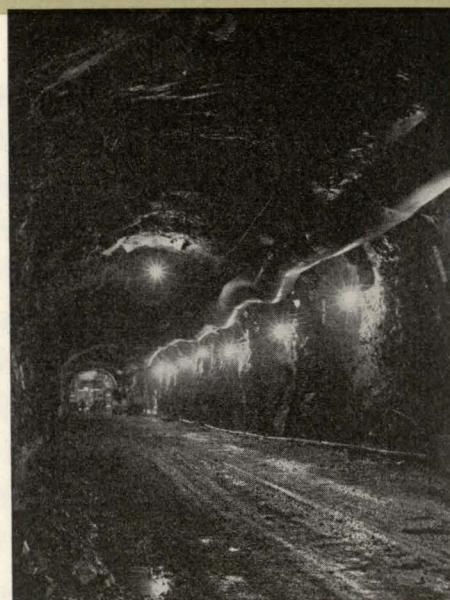
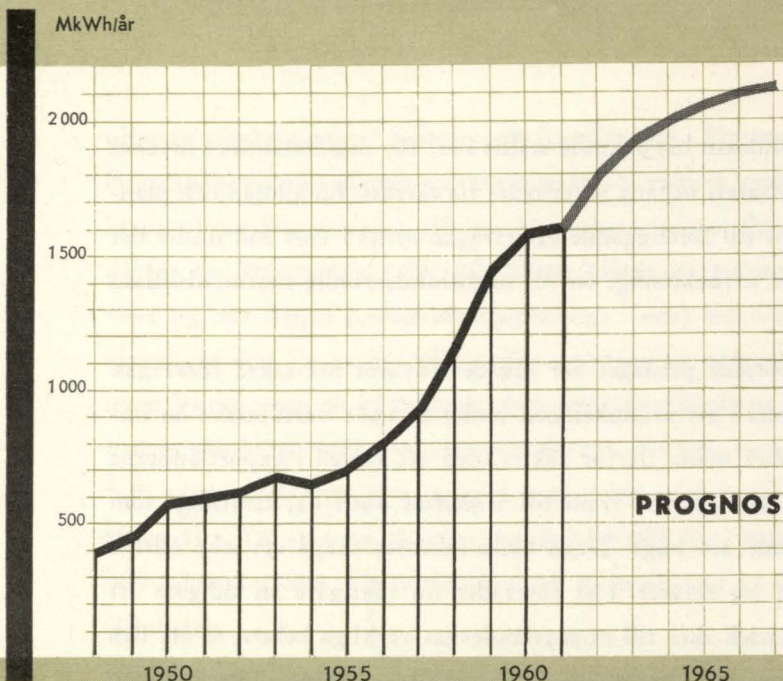
Fortsatt livlig utbyggnadsverksamhet inom cellulosaindustrien åstadkom en mycket stark efterfrågan på Sunds Verkstäder Aktiebolags produkter. Genom produktions- och kapacitetsfrämjande åtgärder har företagets leveransförmåga kunnat höjas, och leveransvärdet ökade totalt med 35 procent i jämförelse med föregående räkenskapsår. Exportandelen av bolagets leveranser utgjorde 38 procent. Inneliggande orderstock beräknas motsvara elva månaders produktion.

Avvecklingen av plåtmanufakturrörelsen, som omnämndes i föregående års förvaltningsberättelse, genomfördes under räkenskapsåret. De friställda lokalerna togs i anspråk för en maskinverkstad.

I samarbete med Improved Machinery Inc., USA, har tillverkning och försäljning av formsprutmaskiner för plast upptagits på programmet. En sådan maskin tillverkades och utprovades under året. Den europeiska försäljningsorganisationen för plastmaskiner är under uppbyggnad.

Den nya kontorsbyggnaden har tagits i bruk under hösten 1961.

SCA-KONCERNENS ENERGIPRODUKTION ÅREN 1948-1967

De prognoserade ökningarna av energiproduktionen för åren 1962-1967 vid egna kraftverk och företaget tillkommande andels- och ersättningskraft från andra kraftverk innefatta endast redan beslutade utbyggnader.

KRAFTVERKSRÖRELSEN

Kraftverksrörelsen bedrevs i huvudsak genom dotterbolaget Bålforsens Kraftaktiebolag (Båkab).

Energiproduktionen vid Båkab tillhöriga kraftverk samt Båkab tillkommande andels- och ersättningskraft från andra kraftverk utgjorde sammanlagt 1 462 milj kWh eller 28 procent mera än under föregående räkenskapsår.

Från utomstående köptes 90 milj kWh. Härjämte alstrades vid SCA:s industrier 91 milj kWh, i huvudsak sk mottryckskraft.

Vid SCA:s industrier förbrukades 994 milj kWh, varav elpannekraft 137 milj kWh, och till utomstående såldes 560 milj kWh.

Båkabs investeringar uppgingo till 5,0 milj kr, varav 3,8 milj kr för sjöregleringar. I de kraftföretag, i vilka Båkab har aktier, utgjorde de på Båkabs andelar belöpande investeringarna ca 19,5 milj kr för kalenderåret 1960.

Hos Korsselbränna Aktiebolag (KAB), som administreras och till hälften ägs av Båkab, togs Korsselbränna-verkets första aggregat i kommersiell drift i mitten av oktober 1961. Det andra aggregatet beräknas kunna tagas i drift i januari 1962. Korsselbränna-verkets totala produktion utgör ca 310 milj kWh per år. KAB:s utbyggnader av Betseliforsen och Hållforsen i Umeälven ha påbörjats.

FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSARBETET

Skogsbruket

Försöksverksamheten inom skogsvården koncentrerades i huvudsak till frågan om myr- och skogsmarkernas reaktion efter gödsling. De först utlagda försöken — åren 1957 och 1958 — börja nu ge påtagliga resultat och analyser av vedprover pågå vid bolagets centrala forskningslaboratorium.

Bland övriga försök kunna nämnas påbörjade prov att genom utnyttjande av större bandtraktorer, utrustade med speciella markrivare, kombinera hyggesrensning och en så omfattande markberedning, att metoden inom vissa marktyper även skulle kunna ersätta hyggesbränningen och härigenom underlätta genomförandet av föryngringsprogrammet.

Inom drivningsarbetet inriktades årets försöksverksamhet främst på att ytterligare mekanisera virkets terrängtransport i syfte att i möjligaste mån eliminera tunga manuella arbetsmoment, såsom virkets brossling och lastning, och samtidigt uppnå kostnadsbesparingar.

Sålunda utfördes t ex omfattande försök i slutavverkningsbestånd med sk gaffellunning av virke, upparbetat på konventionellt sätt. Vid lunningen användes större bandgående lastmaskiner, utrustade med en sk timmergaffel (gripare). Som ännu ett led i utvecklingen mot mera högmekaniserade drivningsmetoder importerade bolaget en amerikansk och en rysk typ av terränggående traktor så utrustade, att de från stubben till skogsbilväg kunna transportera hela trädlängder. Härigenom kan upparbetningen av träden i olika sortiment koncentreras till större avlägg vid bilväg, där massaveden även kan maskinbarkas.

Beträffande virkesvården utfördes under året vissa undersökningar i samarbete med Skogshögskolans institution för virkeslära. Ett mindre fältförsök gjordes i syfte att fastställa storleken av de lagringsskador, som drabba det sommaravverkade, obarkade tallsågtimret, om detta får kvarligga en längre tid i skogen före vidaretransport till flottled eller sågverk.

Dessutom utfördes vid Mariebergs sågverk en undersökning, som avsåg att fastställa storleken av de lagringsskador, som åsamkas tallsågtimret vid lagring sommartid vid sågverket under olika bevattningsförhållanden.

Industrien

Forskningen ägnades liksom tidigare år huvudsakligen den kvalitativa utvecklingen av bolagets produkter. Detta gällde i lika hög grad för massa, papper och board som för byggprodukter och kemiska tillverkningar.

På massasidan ägnades speciell uppmärksamhet åt vedråvarans inflytande på slutprodukten kvalitet, medan papperforskningen koncentrerade sig på grundläggande studier rörande tidningspappers tryckbarhet.

De omfattande investeringarna, som de senaste åren präglat SCA:s verksamhet, ha vi-

dare inneburit, att utvecklingsarbetet i stor utsträckning inriktats på problem med anknytning till dessa. Sålunda utfördes bl a omfattande arbeten rörande tillverkning av kraftlinier och flingtorkad sulfatmassa.

Med Holmens Bruks och Fabriks Aktiebolag och Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag inledde SCA på det tidningspapperstekniska området ett samarbete, som bl a innefattade bildande av en forskningsgrupp med syfte att bearbeta för tidningspapperets kvalitetsutveckling väsentliga problem.

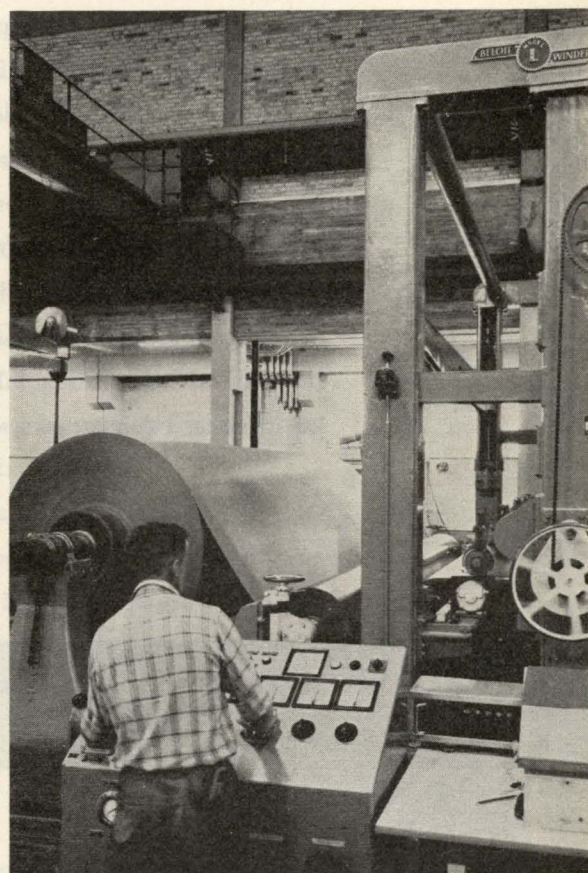
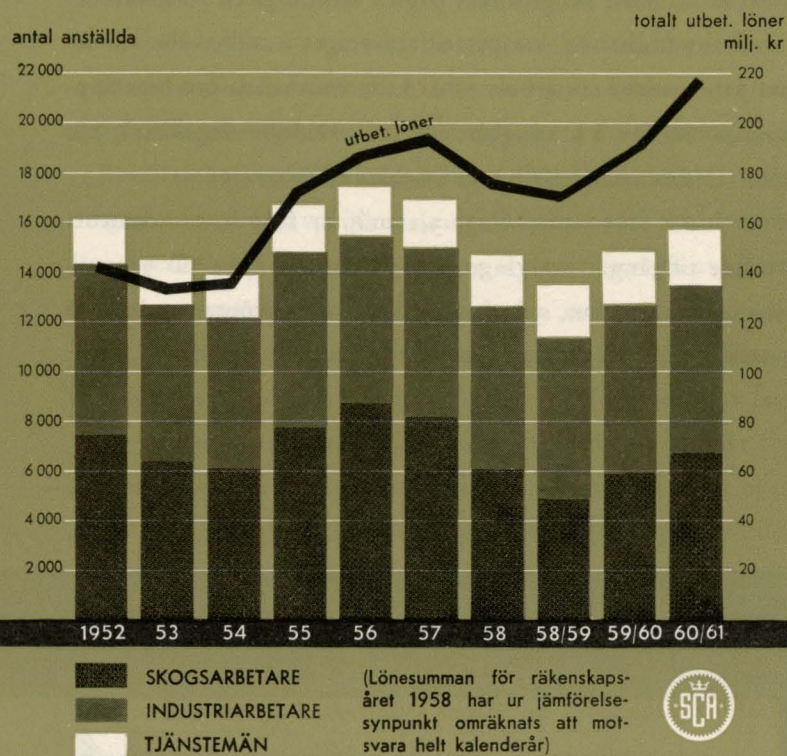
Forskningsarbetet med Billeruds Aktiebolag på massa- och pappersområdet fortsattes och utvidgades, och en omfattande experimentverksamhet bedrevs både på laboratorier och i halvskalanläggningar, syftande till utveckling av nya processer och produkter.

På det byggnadstekniska området gällde arbetet i första hand utvecklingen av fasadelement för större kontorsbyggnader.

En del av Holmsundsindustrierna med brokranen i förgrunden.

ANTAL ANSTÄLLDA OCH LÖNESUMMA

PERSONALFRÅGOR

Tillgången på arbetskraft var god inom industrien och under större delen av verksamhetsåret även inom skogsbruket. De ökade avverkningarna i förening med en snörik vinter medförde emellertid på sina håll en viss brist på skogsarbetare under den egentliga avverkningssäsongen.

Antalet anställda i koncernens svenska företag var i medeltal 15 889, varav 13 665 arbetare och 2 224 övriga anställda. Utbetalade löner uppgick till 170,5 milj kr för arbetare och 48,2 milj kr för övriga anställda.

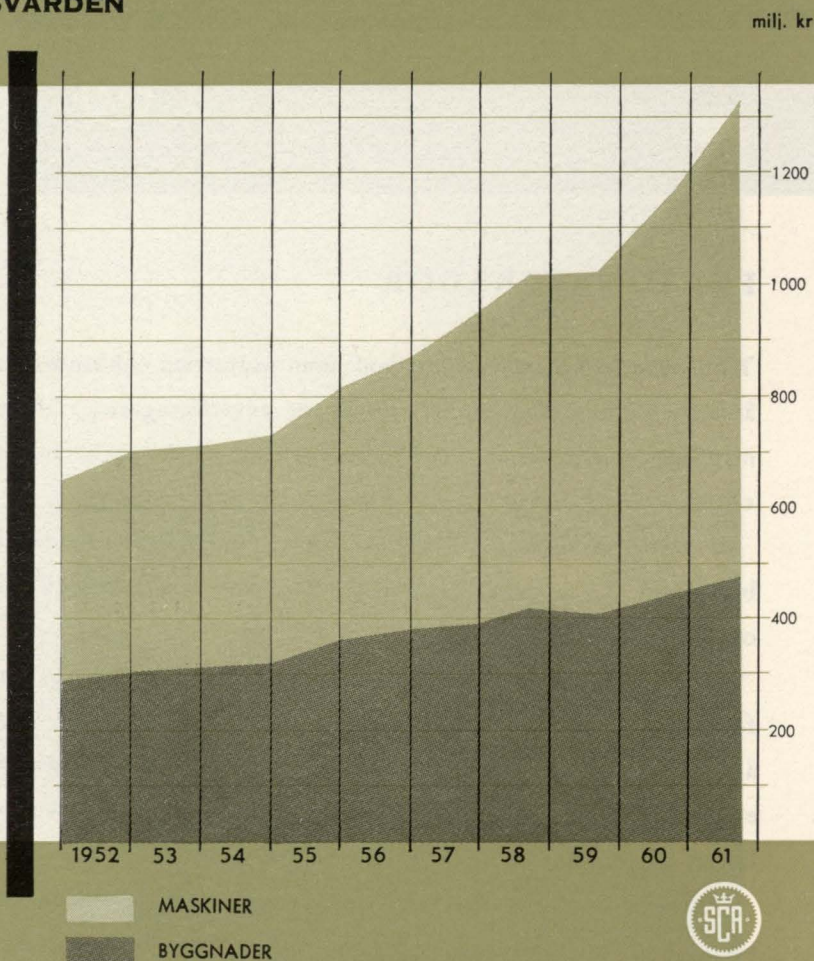
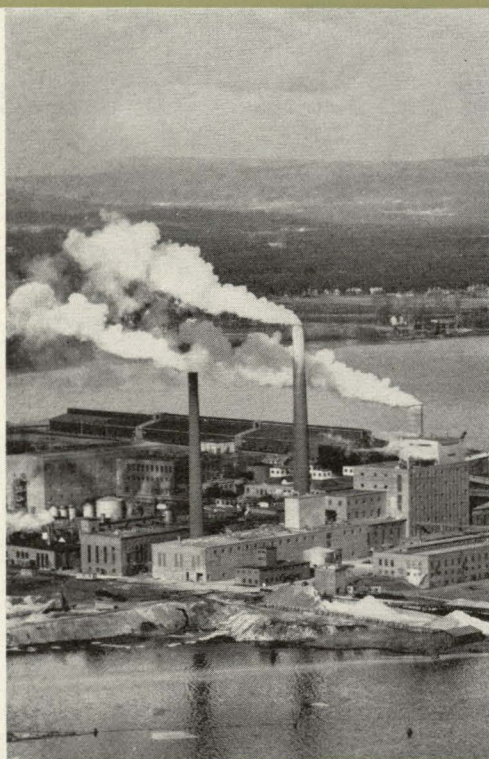
Utbildningsverksamheten intensifierades. Sålunda deltog omkring 1 650 personer vid företagets industrier i utbildnings- och fortbildningskurser i anslutning till arbetet. En tre-årig arbetsledarekurs avslutades i och med att 35 arbetsledareaspiranter erhöilo slutbetyg efter genomförda studier. I företagets skogsbruk deltog över 800 personer i kortare eller längre utbildnings- och fortbildningskurser.

Företagsnämndsverksamheten inom skogsbruket utvidgades genom att nya förvaltningsvis organiserade företagsnämnder inrättades. Vid verksamhetsårets utgång voro nio skogliga företagsnämnder i verksamhet.

Skyddsarbetet och kampen mot olycksfall har intensifierats och stimulerats genom en tävling, som omfattar alla industrierna. Inom skogsbruket pågick samtidigt en försöksverksamhet inom arbetarskyddet med skyddsombud knutna till företaget i stället för sk regionalskyddsombud. Under året påbörjades i samarbete med Arbetsmarknadsstyrelsen uppförandet av ett till Torpshammar förlagt sk rygginstitut, en rehabiliteringsklinik för skogsarbetare med ryggåkommor. Denna anläggning togs i bruk i oktober 1961.

Bolagets sociala fond tillfördes under året sammanlagt 3,2 milj kr från konjunkturutjämningsfonderna. Fondens samlade tillgångar uppgingo den 31 augusti 1961 till 9,7 milj kr. Som ett komplement till den reseverksamhet, som fonden bedriver, inköptes under året en lägenhet i den svenska semesterbyn i Riva del Sole, Italien.

BRANDFÖRSÄKRINGSVÄRDEN

BOKSLUTET

Moderbolagets leveransintäkter utgjorde 586 milj kr.

Skogs- och industrirörelsen lämnade ett överskott av 110,9 milj kr. Pensionskostnaderna, uppgående till 10,6 milj kr, belastade detta år rörelsen.

Resultatet påverkades endast obetydligt av reglering av lagervärdena. Som följd av höjningen av vedråvarupriserna under hösten 1960 och den bl a därav betingade stegringen av tillverkningskostnaderna ökade varulagerreserven avsevärt. Den betydande kvantitativa ökning av lagret, som inträffade under verksamhetsårets sista månader, medförde emellertid, att lagerreserven i det allra närmaste kunde behållas på den uppnådda högre nivån utan att överskrida skattemässigt medgivna 60 procent av lagrets värde.

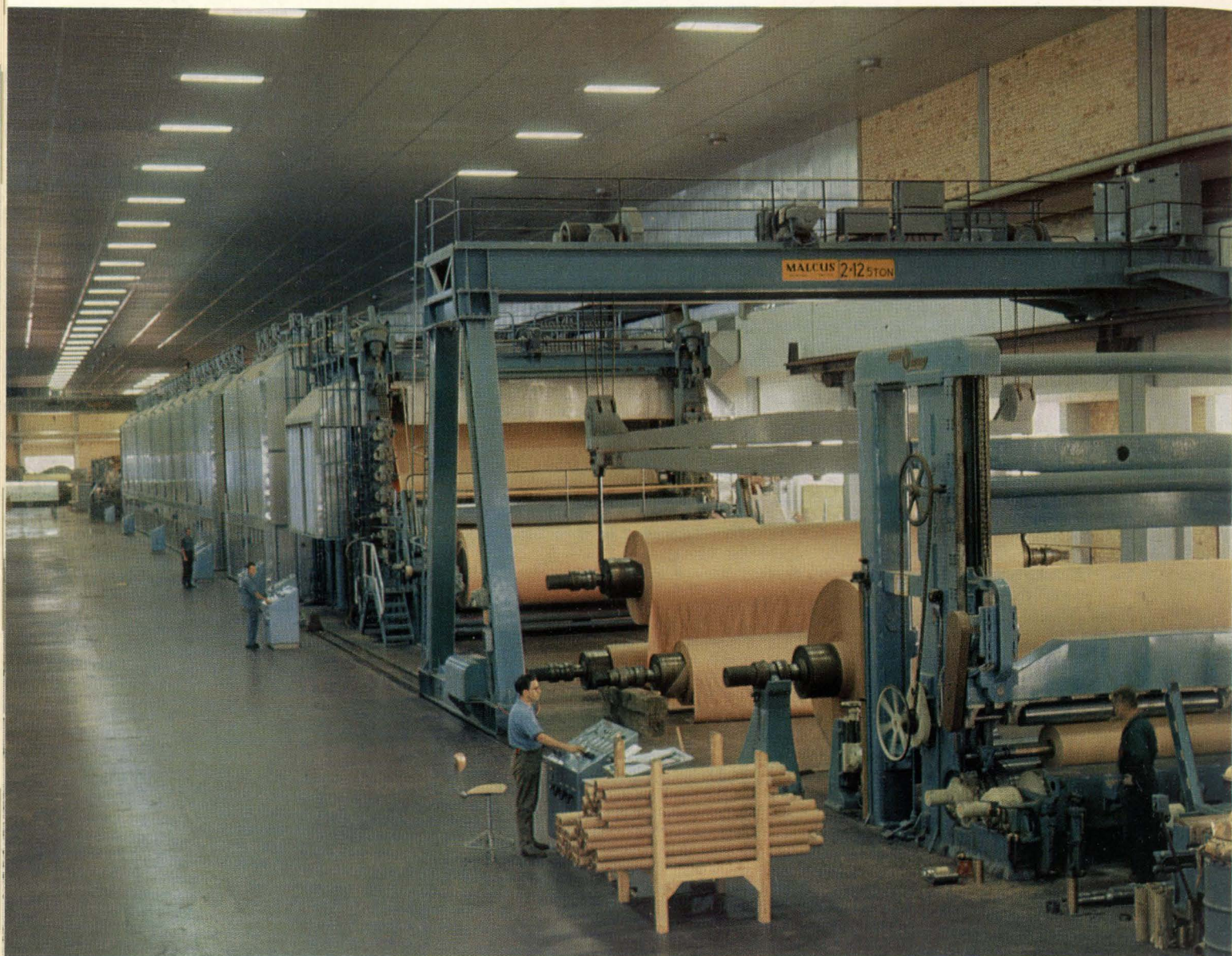
Av utdelningarna från dotterbolag utgjorde 0,6 milj kr förhandsutdelning från Förvaltningsaktiebolaget Aeolus, där realisationsvinst under året uppstod i samband med avyttring av bolagets fastighet i Sundsvall. Återstående belopp härrörde från dotterbolagen i utlandet.

Av tidigare steriliserade pris- och konjunkturutmättningsmedel återbetalades 19,2 milj kr till bolaget. Av den bolaget direkt tillkommande delen av sådana medel återstår nu 23,1 milj kr, som inflyta med 19,2 milj kr i januari 1962 och med 3,9 milj kr i januari 1963. Dessa belopp, som delvis beskattades redan vid inbetalningstillfällena under åren 1951—52, äro icke upptagna som tillgång i bolagets balansräkning.

Bolagets investeringsfonder undergingo icke andra förändringar än att den obetydliga del, som kvarstod av den sk fria sektorn av avsättningen till skogsbruksfond i 1955 års bokslut, togs i anspråk för avskrivning på skogsbilvägar.

Till investeringsfonder anknutna spärrade tillgodohavanden i Sveriges Riksbank uppgingo vid bokslutstillfället till 27,5 milj kr. Härav redovisas 14,0 milj kr under »övriga långfristiga fordringar» i balansräkningen, medan 13,5 milj kr, som utgjorde överskotts-inbetalning i samband med 1960 års fondavsättning, och som förfalla till återbetalning vid 1961 års slut, redovisas bland »övriga kortfristiga fordringar».

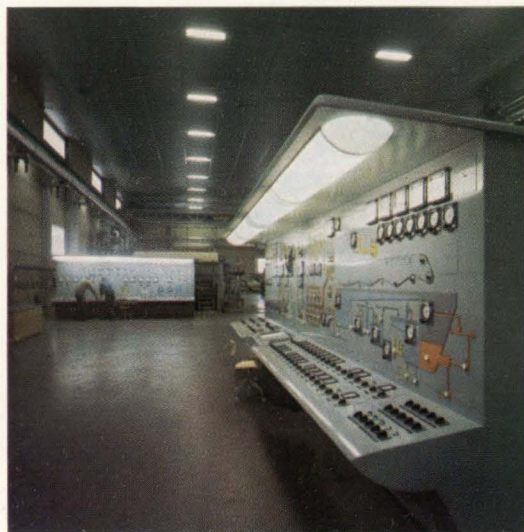
Beträffande *koncernens* resultat av årets verksamhet och dess ställning den 31 augusti 1961 hänvisas till vinst- och förlust- respektive balansräkningar på sidorna 28—30.

MUNKSUND

Den oblekta sulfatmassan från Munksunds sulfatfabrik förädlas numera till kraftliner, som marknadsföres under varunamnet »Nordliner». Maskinsalen i det nya pappersbruket domineras helt av den stora pappersmaskinen, som har en årskapacitet av 110 000 ton.

Jämn och hög kvalitet fordrar minutiös övervakning. Personalen i pappersbruket har därför till sin hjälp flera instrumentpaneler, vilka möjliggöra ständig kontroll av produktionen.

Genom tillkomsten av det nya blekeriet utgöres nu Östrands hela årsproduktion av blekt sulfatmassa av högsta kvalitet. Bilden visar en interiör från filterplanet i det nya blekeriet.

Varje led i blekningsprocessen kontrolleras i det nya blekeriets instrumentrum. De moderna högkänsliga instrumenten äro en förutsättning för en högvärdig produkt.

ÖSTRAND

Motiv från Indalsälvens övre lopp.

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET

Vinst- och förlusträkning

	1/9 1960—31/8 1961		1/9 1959—31/8 1960	
Intäkter				
Rörelsen				
Skogsbruket.....	17.343.297: 60	110.880.234: 57	17.202.688: 30	111.924.413: 54
Industrierna.....	93.536.936: 97		94.721.725: 24	
Utdelning å aktier				
Dotterbolag.....	905.174: 36	962.171: 36	383.296: 11	423.443: 11
Övriga.....	56.997: —		40.147: —	
Räntor				
Dotterbolag.....	26.604: —	7.122.593: 08	4.073: 41	7.943.407: 49
Övriga.....	7.095.989: 08		7.939.334: 08	
Återbekomna konjunkturutmättningsmedel.....		19.202.472: 86		19.202.473: 77
Andra intäkter.....		299.974: 80		283.423: 77
S:a kronor		138.467.446: 67		139.777.161: 68
Kostnader				
Räntor				
Dotterbolag.....	620.655: 76	16.127.642: 80	564.683: 80	14.714.728: 55
Övriga.....	15.506.987: 04		14.150.044: 75	
Skatter.....		17.250.000: —		21.300.000: —
Avskrivningar				
Skogs- och jordbruksfastigheter.....	303.484: 77	74.480.340: 11	294.217: 23	48.193.733: 72
Industri- och övriga fastigheter.....	5.396.302: 65		4.751.935: 27	
Maskiner och inventarier.....	68.545.489: 25	7.253.847: 85	42.874.300: 31	5.870.449: 93
Aktier och andelar.....	—		61.999: —	
Patent och tillverkningsrätter.....	—	—	53.000: —	25.000.000: —
Fordringar.....	235.063: 44		158.281: 91	
Allmänna förvaltningskostnader.....		155.615: 91		1.587.630: 15
Avsättning till investeringsfond för rörelse.....		23.200.000: —		23.110.619: 33
Extraordinära kostnader.....				
Årets vinst.....				
S:a kronor		138.467.446: 67		139.777.161: 68
I löner och ersättningar utbetalades				
till styrelse, verkst. direktör och andra företagsledare		834.237: —		813.664: —
till arbetare.....		166.504.178: —		145.126.795: —
till övriga befattningshavare.....		42.766.175: —		37.846.680: —
S:a kronor		210.104.590: —		183.787.139: —
Under räkenskapsåret voro i medeltal i bolagets tjänst anställda				
arbetare.....		13.376		12.465
övriga befattningshavare.....		2.022		1.935
S:a st		15.398		14.400

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET

Balansräkning

	31/8 1961		31/8 1960	
Tillgångar				
<i>Anläggningstillgångar</i>				
Skogs- och jordbruksfastigheter		121.959.000: —		118.610.000: —
Industri- och övriga fastigheter		120.224.000: —		86.797.000: —
Maskiner och inventarier		166.500.000: —		101.938.000: —
Pågående anläggningar		43.280.467: 75		66.301.317: 82
Aktier och andelar				
I dotterbolag	28.600.014: —		28.600.014: —	
I övriga företag	19: —	28.600.033: —	19: —	28.600.033: —
Patent och tillverkningsrätter		1: —		1: —
Långfristiga fordringar				
Dotterbolag	35.640.577: 56		6.756.649: 82	
Övriga	21.287.238: 43	56.927.815: 99	32.559.705: 95	39.316.355: 77
S:a anläggningstillgångar		537.491.317: 74		441.562.707: 59
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Varulager				
Råvaror	87.698.883: —		53.265.770: —	
Förbrukningsartiklar	14.288.777: —		9.819.176: —	
Hel- och halvfabrikat	32.685.072: 22	134.672.732: 22	15.815.472: 28	78.900.418: 28
Fordringar				
Dotterbolag	783.120: 41		5.761.834: 54	
Övriga	94.832.488: 28	95.615.608: 69	79.558.590: 52	85.320.425: 06
Obligationer		6.000.000: —		—
Bank, postgiro och kassa		74.656.237: 23		159.744.485: 32
S:a omsättningstillgångar		310.944.578: 14		323.965.328: 66
S:a tillgångar		848.435.895: 88		765.528.036: 25

	Taxerings- värde	Brandförsäk- ringsbelopp	Taxerings- värde	Brandförsäk- ringsbelopp
Skogsfastigheter	305.880.700: —		306.505.700: —	
» , byggnader		58.831.170: —		57.499.570: —
Industrianläggningar				
Fabriks- och bostadsfastigheter	¹⁾ 139.558.600: —	396.080.370: —	¹⁾ 126.826.900: —	361.154.320: —
Maskiner och inventarier	—	808.488.600: —	—	680.263.700: —

¹⁾ I byggnadsvärdet ingående värde å fasta maskiner avdraget.

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET

Balansräkning

	31/8 1961		31/8 1960	
Skulder och eget kapital				
<i>Skulder</i>				
<i>Långfristiga skulder</i>				
Obligationslån	94.523.000: —	313.159.344: 30	99.980.000: —	282.402.713: 27
Pensions- och personalstiftelser	132.740.405: 91		115.472.051: 68	
Övriga långfristiga skulder	85.895.938: 39		66.950.661: 59	
<i>Kortfristiga skulder</i>				
Dotterbolag	31.604.151: 68	140.739.077: 85	6.216.677: 84	97.489.849: 25
Övriga skulder	100.542.604: 54		79.189.123: 69	
Oguldna skatter	8.592.321: 63		12.084.047: 72	
S:a skulder		453.898.422: 15		379.892.562: 52
<i>Särskilt avsatta medel</i>				
Investeringsfond för byggnader, obeskattad	3.800.000: —	35.100.000: —	3.800.000: —	35.268.000: —
Investeringsfond för rörelse, obeskattad	25.000.000: —		25.000.000: —	
Investeringsfond för skogsbruk, obeskattad	6.300.000: —		6.468.000: —	
S:a särskilt avsatta medel		35.100.000: —		35.268.000: —
<i>Eget kapital</i>				
Aktiekapital	235.500.000: —	282.600.000: —	235.500.000: —	282.600.000: —
Reservfond	47.100.000: —		47.100.000: —	
Dispositionsfond			30.000.000: —	
<i>Vinstmedel</i>				
Enligt föregående års balansräkning	37.767.473: 73		112.386.854: 40	
Avgår: Utdelning	14.130.000: —		14.130.000: —	
Avsättning till reservfonden	—		5.100.000: —	
Ökning av aktiekapitalet	—		78.500.000: —	
Kvarstående vinstmedel	23.637.473: 73	46.837.473: 73	14.656.854: 40	37.767.473: 73
Årets vinst	23.200.000: —		23.110.619: 33	
S:a eget kapital			359.437.473: 73	
S:a skulder och eget kapital		848.435.895: 88		765.528.036: 25
<i>Ställda panter</i>				
Fastighetsinteckningar	224.232.423: —	257.107.943: —	204.349.923: —	237.225.443: —
Förlagsinteckningar	32.000.000: —		32.000.000: —	
Spärrat belopp å bankräkning	875.520: —		875.520: —	
<i>Borgens- och ansvarsförbindelser</i>				
Diskonterade växlar	1.923.638: —	98.291.023: —	—	76.882.167: —
Övriga borgens- och ansvarsförbindelser	96.367.385: —		76.882.167: —	

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET
Specifikation av aktieinnehavet

	Aktier nom. värde Kronor/ Utl. valuta	31/8 1961			31/8 1960		
		SCA:s innehav		Bokfört värde Kronor	SCA:s innehav		Bokfört värde Kronor
		St	% av totalt		St	% av totalt	
<i>Aktier i svenska dotterbolag med egen rörelse¹⁾</i>							
Bälforsens Kraftaktiebolag.....	Kr 1.000:—	25.000	100,0	25.000.000:—	25.000	100,0	25.000.000:—
Sunds Verkstäder Aktiebolag.....	» 100:—	30.000	100,0	3.000.000:—	30.000	100,0	3.000.000:—
SCA:s Timmerförvaltning Aktiebolag....	» 100:—	1.000	100,0	100.000:—	1.000	100,0	100.000:—
Aktiebolaget Cellulosatransport.....	» 100:—	1.000	100,0	100.000:—	1.000	100,0	100.000:—
Förvaltningsaktiebolaget Aeolus ⁴⁾	» 500:—	800	100,0	400.000:—	800	100,0	400.000:—
Tuna Järnvägsaktiebolag.....	» 500:—	96	100,0	1:—	96	100,0	1:—
Gammelstad-Carlsvikshyttans Järnvägsak- tiebolag.....	» 1.000:—	100	100,0	1:—	100	100,0	1:—
SCA:s Bostadsaktiebolag.....	» 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
<i>Aktier i utländska dotterbolag med egen rörelse²⁾</i>							
Swedish Pulp Comp. (London) Ltd.....	£ 1.0.0	100.000	100,0	1:—	100.000	100,0	1:—
Cellulose Sales Comp. Inc.....	\$ 100:—	2.500	100,0	1:—	2.500	100,0	1:—
Compagnie Française Svenska Cellulosa S.A.....	N.F. 50:—	29.502	98,3	1:—	29.502	98,3	1:—
Compagnie Belge Svenska Cellulosa S.A.	B.Fr. 8.000:—	499	99,8	1:—	499	99,8	1:—
Nordliner Kartonverkauf der SCA G.m.b.H.	DM 50.000:—	—	100,0	1:—	—	100,0	1:—
<i>Aktier i dotterbolag utan egen rörelse³⁾</i>							
Munksunds Aktiebolag.....	Kr 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
Holmsunds Aktiebolag.....	» 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
Kramfors Aktiebolag.....	» 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
Skönviks Aktiebolag.....	» 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
Svartviks Aktiebolag.....	» 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
Sunds Aktiebolag.....	» 100:—	50	100,0	1:—	50	100,0	1:—
Summa aktier i dotterbolag				28.600.014:—			28.600.014:—
<i>Aktier i andra bolag</i>							
Aktiebolaget Cellulosa- och Trämasse- producenter.....	Kr 1.000:—	1	2,0	1:—	1	2,0	1:—
Aktiebolaget Sukab.....	» 100:—	17	5,7	1:—	17	5,7	1:—
Aktiebolaget Svensk Plywood.....	» 100:—	20	14,3	1:—	20	14,3	1:—
Aktiebolaget Svensk Sprit.....	» 100:—	2.160	24,0	1:—	2.160	24,0	1:—
Aktiebolaget Svenska Klorfabrikanter....	» 100:—	18	18,0	1:—	18	18,0	1:—
Aktiebolaget Svenska Trähus.....	» 100:—	1.900	19,0	1:—	1.900	19,0	1:—
Aktiebolaget Svenskt Natron.....	» 100:—	25	25,0	1:—	25	25,0	1:—
Aktiebolaget Wallboardservice.....	» 100:—	5	10,0	1:—	5	10,0	1:—
Bergviks Hartsprodukter Aktiebolag.....	» 100:—	480	48,0	1:—	480	48,0	1:—
Pappersbrukens Serviceaktiebolag.....	» 1.000:—	1	1,4	1:—	1	1,4	1:—
Scannews (London) Ltd.....	£ 1.0.0	1.233	12,3	1:—	1.233	12,3	1:—
Sundsvalls Förenade Stuveri Aktiebolag ..	Kr 250:—	119	29,8	1:—	119	29,8	1:—
Svensk Trähusexport, förening u. p. a.....	» 50:—	1	1,0	1:—	1	1,0	1:—
Svenska Pappersbrukens Handels Aktie- bolag.....	» 100:—	690	11,5	1:—	690	11,5	1:—
Svenska Tidningspappersbrukens Förening	» 1.000:—	4	15,4	1:—	4	15,4	1:—
Svenska Trävaruproducenter Aktiebolag ..	» 250:—	1	1,0	1:—	1	1,0	1:—
Utansjö Cellulosa Aktiebolag.....	» 2.500:—	20	2,1	1:—	20	2,1	1:—
Wiskans Aktiebolag.....	» 1.000:—	165	50,0	1:—	165	50,0	1:—
Ångermanälvens Stuveri Aktiebolag.....	» 100:—	643	28,6	1:—	643	28,6	1:—
Summa aktier i andra bolag				19:—			19:—
S:a s:um aktier ing. i anläggningstillgångar				28.600.033:—	28.600.033:—		

¹⁾ Balansräkningarna för dessa företag framgå av sid. 32—33.

²⁾ Balansräkningarna för dessa företag framgå av sid. 34.

³⁾ Balansräkningarna för de svenska dotterbolagen utan egen rörelse upptaga endast fordran på moderbolaget, kr. 5.000:—, bland tillgångarna, och aktiekapital, kr. 5.000:—, bland skulderna.

⁴⁾ Firmanamnsändringen från Fastighetsaktiebolaget Aeolus till Förvaltningsaktiebolaget Aeolus registrerades den 5/9 1961.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Styrelsen och verkställande direktören föreslå, att till bolagsstämmans förfogande stående medel, utgörande, förutom dispositionsfond å kr 30 000 000:—,

från föregående år balanserade vinstmedel	23 637 473:73
årets vinst.....	<u>23 200 000:—</u>
	<u>Kronor 46 837 473:73</u>

disponeras så,

att till reservfonden avsättes	2 320 000:—
att till aktieägarna mot kupong nr 17 utdelas kr 7:— per aktie	16 485 000:—
samt att återstående belopp	<u>28 032 473:73</u>
balanseras i ny räkning.	<u>Kronor 46 837 473:73</u>

Sundsvall i november 1961

Ax. Enström

Tore Browaldh

Carl Gripenstedt

Kurt Hellström

P E Hägglund

C A Jacobsson

Bror Lagercrantz

Bo Westerberg

Eije Mossberg
verkst. dir.

Ovanstående vinst- och förlust- samt balansräkningar överensstämma med bolagets vid revisionen granskade böcker. Rörande granskningen hänvisas till särskild denna dag avlämnad revisionsberättelse.

Sundsvall den 8 december 1961

John Wendler

P O Öhrling

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET MED DOTTERBOLAG

Koncernvinst- och förlusträkning

	1/9 1960—31/8 1961		1/9 1959—31/8 1960	
Intäkter				
Skogsbruket.....		17.343.297: 60		17.202.688: 30
Industrierna.....		97.522.666: 85		98.279.867: 49
Kraftverken och elkraftdistributionen.....		17.905.247: 90		14.340.010: 64
Utdelning på främmande aktier.....		752.444: 86		680.086: 03
Räntor från utomstående.....		7.578.693: 25		8.209.707: 37
Diverse intäkter.....		654.538: 26		646.689: 54
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar.....		1.063.614: 66		17.884: 95
Återbekomna konjunkturutjämningsmedel.....		19.202.472: 86		19.202.473: 77
S:a kronor		162.022.976: 24		158.579.408: 09
Kostnader				
Räntor till utomstående.....	21.630.017: 14		19.397.664: 45	
Skatter	22.278.651: 08		24.058.905: 19	
Avskrivningar.....	81.279.150: 36		55.723.687: 23	
Förvaltningskostnader.....	9.183.931: 84		7.471.435: 32	
Extraordinära kostnader	323.310: 19		1.638.199: 43	
Pensionskostnader	—		351.974: 21	
Avsättning till investeringsfond för rörelse.....	—	134.695.060: 61	25.000.000: —	133.641.865: 83
Årets vinst				
Minoritetens andel.....	2.169: 48		2.413: 55	
Koncernens andel.....	27.325.746: 15	27.327.915: 63	24.935.128: 71	24.937.542: 26
S:a kronor		162.022.976: 24		158.579.408: 09

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET MED DOTTERBOLAG

Koncernbalansräkning

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Skogs- och jordbruksfastigheter samt outbyggda vattenfall
 Industri-, kraftverks-, bostads- och övriga fastigheter
 Maskiner och inventarier
 Pågående anläggningsarbeten
 Kraftservitut och sjöregleringar
 Patent och tillverkningsrätter
 Aktier och andelar
 Långfristiga fordringar av utomstående

S:a anläggningstillgångar

Omsättningstillgångar

Råvaror, förbrukningsartiklar samt hel- och halvfabrikat
 Trädköp och leveranskontrakt på virke
 Aktier och obligationer
 Fordringar av utomstående
 Accepterade växlar
 Utländska banktillgodohavanden och kassa
 Svenska banktillgodohavanden, postgiro och kassa

S:a omsättningstillgångar

S:a tillgångar

31/8 1961		31/8 1960	
	121.959.000: —		118.610.000: —
	182.554.583: 04		151.041.963: 55
	175.618.610: 41		112.960.519: 98
	45.024.869: 82		66.400.237: 82
	40.218.468: 06		36.596.812: —
	1: —		1: —
	47.271.220: 10		24.216.032: 90
	25.955.259: 98		37.508.251: 26
	638.602.012: 41		547.333.818: 51
	142.586.661: 61		89.043.157: 40
	25.191.352: —		22.754.495: —
	12.155.973: 54		5.636.876: 96
	113.480.949: 51		93.665.348: 13
	1.426.701: 60		1.939.209: 24
1.985.421: 84		3.813.093: 32	
75.443.052: 64	77.428.474: 48	180.479.035: 34	184.292.128: 66
	372.270.112: 74		397.331.215: 39
	1.010.872.125: 15		944.665.033: 90

	Taxeringsvärde	Brandförsäkringsbelopp	Taxeringsvärde	Brandförsäkringsbelopp
Skogsfastigheter	305.880.700: —		306.505.700: —	
» , byggnader		58.831.170: —		57.499.570: —
Industrianläggningar				
Fabriks-, kraftverks- och bostadsfastigheter	¹⁾ 217.157.400: —	415.130.370: —	¹⁾ 205.253.200: —	380.858.320: —
Maskiner och inventarier	—	851.595.500: —	—	719.801.500: —

¹⁾ I byggnadsvärdet ingående värde å fasta maskiner avdraget.

Koncernbalansräkning

Skulder och eget kapital

	31/8 1961		31/8 1960	
<i>Skulder</i>				
Minoritetsintressen.....		46.092: 95		39.198: 40
<i>Långfristiga skulder</i>				
Obligationslån.....	152.947.000: —		159.686.000: —	
Pensions- och personalstiftelser.....	139.898.127: 66		122.326.506: 16	
Övriga långfristiga skulder.....	142.016.590: 01	434.861.717: 67	122.176.841: 04	404.189.347: 20
<i>Kortfristiga skulder</i>				
Förskott på kontraherade leveranser av produkter...	4.594.415: 87		4.183.206: 50	
Övriga kortfristiga skulder.....	134.451.403: 36		110.510.419: 53	
Oguldna skatter.....	12.783.135: 80	151.828.955: 03	15.033.035: 33	129.726.661: 36
S:a skulder		586.736.765: 65		533.955.206: 96
<i>Särskilt avsatta medel</i>				
Investeringsfonder för byggnader, obeskattade.....		5.800.000: —		5.800.000: —
Investeringsfond för skogsbruk, obeskattad.....		6.300.000: —		6.468.000: —
Investeringsfond för rörelse, obeskattad.....		25.000.000: —		25.000.000: —
S:a särskilt avsatta medel		37.100.000: —		37.268.000: —
<i>Eget kapital</i>				
<i>Bundna medel</i>				
Aktiekapital.....	235.500.000: —		235.500.000: —	
Reservfonder.....	51.520.955: 64		51.372.476: 85	
Skuldregleringsfonder.....	—		1.000: —	
Underparivärde å aktier i dotterbolag.....	4.951.173: 15	291.972.128: 79	4.942.672: 90	291.816.149: 75
<i>Disponibla medel</i>				
Disponibla fonder.....	30.724.342: 12		30.337.546: 71	
Balanserade vinstmedel.....	37.013.142: 44		26.353.001: 77	
Årets vinst.....	27.325.746: 15	95.063.230: 71	24.935.128: 71	81.625.677: 19
S:a eget kapital		387.035.359: 50		373.441.826: 94
S:a skulder och eget kapital		1.010.872.125: 15		944.665.033: 90
<i>Ställda panter</i>				
Fastighetsinteckningar.....	284.268.450: —		282.381.523: —	
Förlagsinteckningar.....	39.000.000: —		39.000.000: —	
Aktier.....	5.080.000: —		5.080.000: —	
Spärrat belopp å bankräkning.....	875.520: —	329.223.970: —	875.520: —	327.337.043: —
<i>Borgens- och ansvarsförbindelser</i>				
Diskonterade växlar.....	7.162.176: —		3.495.831: —	
Övriga borgens- och ansvarsförbindelser.....	73.180.563: —	80.342.739: —	41.752.808: —	45.248.639: —
<i>Av koncernens disponibla medel ha respektive bolags styrelser föreslagit avsättning till reservfonder med sammanlagt kronor.....</i>		3.246.000: —		145.000: —
<i>varav minoritetens andel utgör.....</i>		—		—

Av de disponibla vinstmedlen hänföra sig kronor 7.890.238: 70 till de utländska dotterbolagen. Möjligheten att disponera dessa medel för utdelning till moderbolaget begränsas i viss utsträckning av inskränkningar i rätten till transferering och därmed sammanhängande skattebestämmelser.

Sundsvall i november 1961.

EIJJE MOSSBERG

Verkst. dir.

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET MED DOTTERBOLAG

Koncernens egna kapital

(i milj. kronor)

	1961	1960	1959	1958	1957
Moderbolagets					
aktiekapital.....	236	236	157	157	157
reservfond.....	47	47	42	37	37
disponibla medel efter avdrag av föreslagen utdelning för verksamhetsåret.....	60	53	128	125	120
	343	336	327	319	314
Dotterbolagens					
reservfonder.....	4	4	4	4	4
disponibla medel.....	18	14	12	11	12
	22	18	16	15	16
Skillnad mellan nominellt och bokfört värde å aktier och fordringar i dotterbolag	5	5	5	5	4
S:a koncernens behållna egna kapital	370	359	348	339	334

DE SVENSKA DOTTERBOLAGEN MED EGEN RÖRELSE

Balansräkningar per den 31/8 1961

(i 1.000 kronor)

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Industri-, kraftverks-, bostads- och
övriga fastigheter.....
Maskiner och inventarier.....
Pågående anläggningsarbeten.....
Kraftservitut och sjöregleringar.....
Aktier och andelar.....
Övriga långfristiga fordringar.....

S:a anläggningstillgångar

Omsättningstillgångar

Råvaror, förbrukningsartiklar och
hel- och halvfabrikat.....
Trädköp och leveranskontrakt på
virke
Aktier.....
Fordringar av utomstående.....
Fordringar av koncernbolag.....
Bank, postgiro och kassa.....

S:a omsättningstillgångar

S:a tillgångar

Bälforsens Kraft AB (koncern- balans)	Sunds Verk- städer AB	SCA:s Timmer- för- valtning AB	AB Cellulosa- transport	Förvalt- nings AB Aeolus	Tuna Järnvägs AB	Gammel- stad— Carlsviks- hyttans Järnvägs AB	SCA:s Bostads AB
56.941	1.955	—	—	—	173	87	2.778
6.875	1.941	—	—	—	21	—	—
—	1.744	—	—	—	—	—	—
40.219	—	—	—	—	—	—	—
23.420	—	—	—	10.458	—	—	—
3.918	—	—	—	750	—	—	—
131.373	5.640	—	—	11.208	194	87	2.778
57	3.524	—	—	—	6	—	—
—	—	25.191	—	—	—	—	—
36	—	—	—	34	—	—	—
3.651	6.199	—	324	1	—	—	—
29.892	1.266	—	—	—	—	25	—
76	673	—	37	—	—	—	—
33.712	11.662	25.191	361	35	6	25	—
165.085	17.302	25.191	361	11.243	200	112	2.778

DE SVENSKA DOTTERBOLAGEN MED EGEN RÖRELSE

Balansräkningar per den 31/8 1961

(i 1.000 kronor)

	Bälforsens Kraft AB (koncern- balans)	Sunds Verk- städer AB	SCA:s Timmer- för- valtning AB	AB Cellulosa- transport	Förvalt- nings AB Aeolus	Tuna Järnvägs AB	Gammel- stad— Carlsviks- hyttans Järnvägs AB	SCA:s Bostads AB
Skulder och eget kapital								
<i>Skulder</i>								
Långfristiga skulder								
Obligationslån.....	58.424	—	—	—	—	—	—	—
Pensions- och personalstiftelser.....	4.247	2.911	—	—	—	—	—	—
Skulder till koncernbolag.....	—	—	10.626	196	10.207	30	—	1.461
Övriga långfristiga skulder.....	54.830	—	—	—	—	—	—	1.291
S:a långfristiga skulder	117.501	2.911	10.626	196	10.207	30	—	2.752
Kortfristiga skulder								
Förskott å kontraherade leveranser av produkter.....	—	4.594	—	—	—	—	—	—
Skulder till koncernbolag.....	—	62	—	—	—	—	—	—
Övriga kortfristiga skulder.....	5.527	5.126	14.364	12	—	95	—	11
Oguldna skatter.....	3.117	149	—	—	—	—	—	10
S:a kortfristiga skulder	8.644	9.931	14.364	12	—	95	—	21
S:a skulder	126.145	12.842	24.990	208	10.207	125	—	2.773
<i>Särskilt avsatta medel</i>								
Investeringsfond för byggnader, obe- skattad	2.000	—	—	—	—	—	—	—
<i>Eget kapital</i>								
Aktiekapital.....	25.000	3.000	100	100	400	48	100	5
Reservfond.....	3.665	135	21	20	35	6	12	—
Disponibla fonder.....	7	—	—	—	—	21	—	—
Balanserade vinstmedel.....	5.372	983	80	33	101	—	—	—
Årsvinst.....	2.896	342	—	—	1.073	—	—	—
Avgår förhandsutdelning till moder- bolaget	—	—	—	—	·/. 573	—	—	—
S:a eget kapital	36.940	4.460	201	153	1.036	75	112	5
S:a skulder och eget kapital	165.085	17.302	25.191	361	11.243	200	112	2.778

DE UTLÄNDSKA DOTTERBOLAGEN MED EGEN RÖRELSE

Balansräkningar per den 31/8 1961

(i 1.000 kronor)

	Cellulose Sales Comp. New York	Swedish Pulp Comp. London	Cie Française Svenska Cellulosa Paris	Cie Belge Svenska Cellulosa Bruxelles	Nordliner Kar- tonverkauf der SCA, Düsseldorf
Tillgångar					
<i>Anläggningstillgångar</i>					
Fastigheter.....	—	—	396	—	—
Inventarier.....	78	—	61	108	36
Aktier	—	—	12.934	459	—
S:a anläggningstillgångar	78	—	13.391	567	36
<i>Omsättningstillgångar</i>					
Varulager.....	4.147	—	—	180	—
Aktier och obligationer.....	180	5.177	728	—	—
Fordringar av utomstående.....	7.813	70	24	506	1
» » koncernbolag.....	—	687	357	—	—
Banktillgodohavanden.....	851	806	70	214	35
Accepterade växlar.....	121	—	1.279	26	—
Kassamedel.....	—	2	3	4	1
S:a omsättningstillgångar	13.112	6.742	2.461	930	37
S:a tillgångar	13.190	6.742	15.852	1.497	73
Skulder och eget kapital					
<i>Skulder</i>					
<i>Kortfristiga skulder</i>					
Skulder till koncernbolag.....	782	—	12.934	717	—
Övriga kortfristiga skulder.....	8.480	29	188	71	4
Oguldna skatter.....	30	824	35	26	—
S:a kortfristiga skulder	9.292	853	13.157	814	4
<i>Eget kapital</i>					
Aktiekapital.....	1.290	1.450	1.576	415	65
Reservfond.....	—	362	158	10	—
Disponibla fonder.....	—	—	603	104	—
Balanserade vinstmedel.....	2.587	3.562	234	99	2
Årsvinst.....	21	515	124	55	6
S:a eget kapital	3.898	5.889	2.695	683	69
S:a skulder och eget kapital	13.190	6.742	15.852	1.497	73

Koncernens tillverkning

	1960/61	1959/60	1958/59	1/1-31/8 1958	1957
Sulfitmassa					
Viskos- och ädelcellulosa..... 1000 ton	45,5	52,0	51,7	29,2	56,9
Blekt..... 1000 ton	108,1	92,3	82,9	76,6	119,9
Oblekt..... 1000 ton	116,2	99,2	82,5	58,0	94,4
S:a sulfitmassa 1000 ton	269,8	243,5	217,1	163,8	271,2
Sulfatmassa					
Blekt..... 1000 ton	86,0	72,4	73,2	43,5	59,2
Delblekt..... 1000 ton	4,2	11,7	11,5	—	—
Oblekt..... 1000 ton	203,1	215,5	179,7	120,7	216,8
S:a sulfatmassa 1000 ton	293,3	299,6	264,4	164,2	276,0
Slipmassa, omräknad					
till torrton..... 1000 ton	179,8	162,8	126,8	54,1	89,9
Papper..... 1000 ton	226,0	200,1	144,7	62,5	76,1
Sågade trävaror..... 1000 stds	79,6	80,1	78,1	50,4	81,5
Bearbetade trävaror					
Lamelldörrar..... 1000 st	10	12	13	8	15
Lamellgolv..... 1000 m ²	498	496	441	245	477
Trähus, råvaruåtgång i..... 1000 f ³	229	190	242	156	311
Snickerier, råvaruåtgång i..... 1000 f ³	52	69	59	34	53
Fönster..... 1000 st	20,6	25,4	20,8	12,9	20,3
Plastgolv..... 1000 m ²	657	620	503	399	518
Board..... 1000 ton	53,5	51,4	45,2	29,3	48,1
Plywood och lamellträ..... 1000 m ³	5,2	5,0	4,8	3,2	5,0
Kemiska produkter					
CMC-produkter, svamp m. m..... 1000 ton	1,8	1,6	1,3	1,0	1,4
Klor..... 1000 ton	15,4	16,1	16,0	10,3	16,4
Natronlut, 100 %-ig..... 1000 ton	17,8	18,8	18,0	11,8	18,6
Sulfitsprit, 95 %-ig..... 1000 ton	6,4	6,3	5,8	4,2	8,1
Terpentin..... 1000 ton	1,9	2,1	1,6	1,2	1,8
Harts..... 1000 ton	10,8	10,7	9,2	5,7	10,6
Energiproduktion					
Egen produktion, vattenkraft..... milj. kWh	638	560	672	232	232
Egen produktion, mottrycks- och kondenskraft..... milj. kWh	91	222	45	43	78
Andelskraft..... milj. kWh	824	617	733	417	578
Vedråvara från egen skog..... milj. f ³ tr	76,7	72,3	60,4	63,2	68,6

Koncernens leveranser

(i 1.000 kronor)

	1960/61	1959/60	1958/59	1/1-31/8 1958	1957
Sulfitmassa.....	146.245	146.967	140.672	93.128	189.140
Sulfatmassa.....	148.670	169.553	145.748	77.743	150.862
Slipmassa.....	4.328	5.654	6.174	4.039	13.466
Papper.....	139.029	125.344	82.388	37.748	47.929
Sågade trävaror.....	74.370	70.865	70.423	34.987	81.047
Lamelldörrar.....	1.911	1.842	1.449	901	1.756
Lamellgolv.....	9.533	9.010	8.690	4.607	8.439
Trähus.....	3.103	2.501	3.323	2.606	3.639
Snickerier och fönster.....	6.239	5.470	5.641	3.171	4.120
Plastgolv.....	6.612	6.001	4.675	3.319	4.935
Board.....	22.260	19.991	19.016	12.517	21.038
Plywood och lamellträ.....	3.672	3.720	3.081	2.106	3.501
Kemisk-tekniska produkter.....	5.739	5.341	4.877	3.161	4.347
Klor och alkali.....	200	623	1.179	458	1.770
Sulfitsprit.....	2.256	2.635	2.974	1.735	3.480
Terpentin och harts.....	3.970	5.050	3.742	1.422	4.355
Verkstadsprodukter.....	22.964	15.887	17.635	8.340	15.795
Elkraft.....	18.989	20.051	14.903	7.005	10.693
Diverse skogsprodukter.....	1.042	1.342	1.376	1.091	2.528
Övrigt.....	6.347	5.431	5.611	3.269	5.513
	627.479	623.278	543.577	303.353	578.353

REVISIONSBERÄTTELSE

för

SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET

Efter granskning av Svenska Cellulosa Aktiebolagets räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för räkenskapsåret 1 september 1960 — 31 augusti 1961 få vi avgiva följande revisionsberättelse.

Vi ha granskat bolagets räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens årsredovisning, genomgått protokoll och andra handlingar av betydelse vid bedömning av bolagets ekonomi och dess förvaltning samt i övrigt vidtagit de granskningsåtgärder som vi ansett erforderliga.

De för koncernen avgivna vinst- och förlust- samt balansräkningarna ha granskats. Bolaget har lämnat lagstadgade uppgifter om aktieinnehav och mellanhavanden med dotterbolag.

Revisionen har icke givit anledning till anmärkning beträffande de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, bolagets bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen.

Vi tillstyrka, att bolagsstämman

fastställer den i årsredovisningen intagna, av oss påtecknade balansräkningen per den 31 augusti 1961,

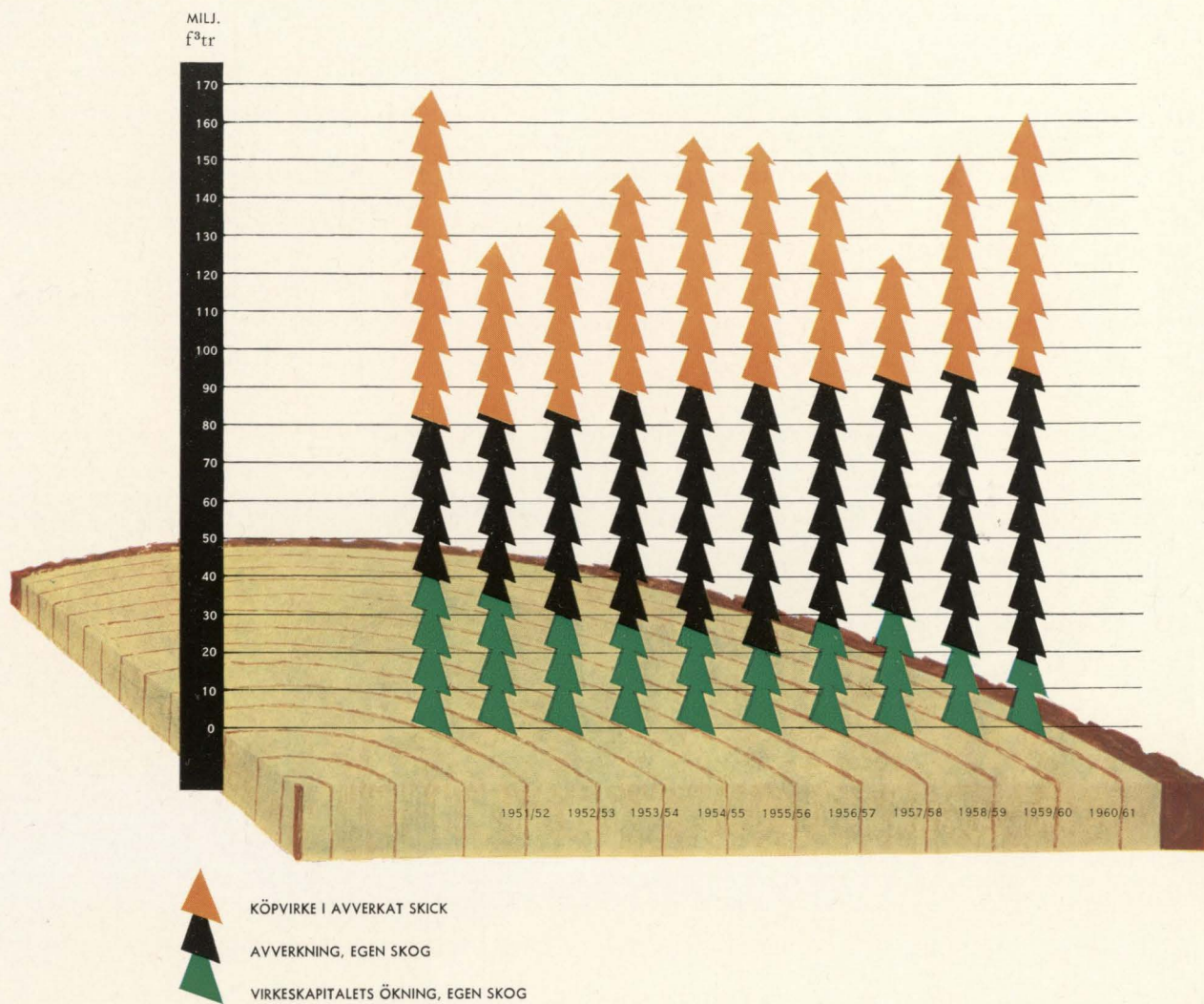
beviljar styrelseledamöterna och verkställande direktören ansvarsfrihet för förvaltningen under den tid revisionen omfattar samt

disponerar de till förfogande stående vinstmedlen, vilka utöver dispositionsfonden uppgå till kronor 46 837 473: 73, enligt styrelsens och verkställande direktörens förslag, vilket innefattar lagstadgad fondering. Vid tillstyrkandet av den föreslagna vinstutdelningen ha vi tagit behörig hänsyn till koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet i dess helhet.

Sundsvall den 8 december 1961

John Wendler

P O Öbrling

VIRKESFÅNGST OCH TILLVÄXT 1951/52—1960/61 (Kvantiteter i milj. f³tr)

Anm. 1) I virkesfångsten ingår även lövmassaved och klenvirkessortiment

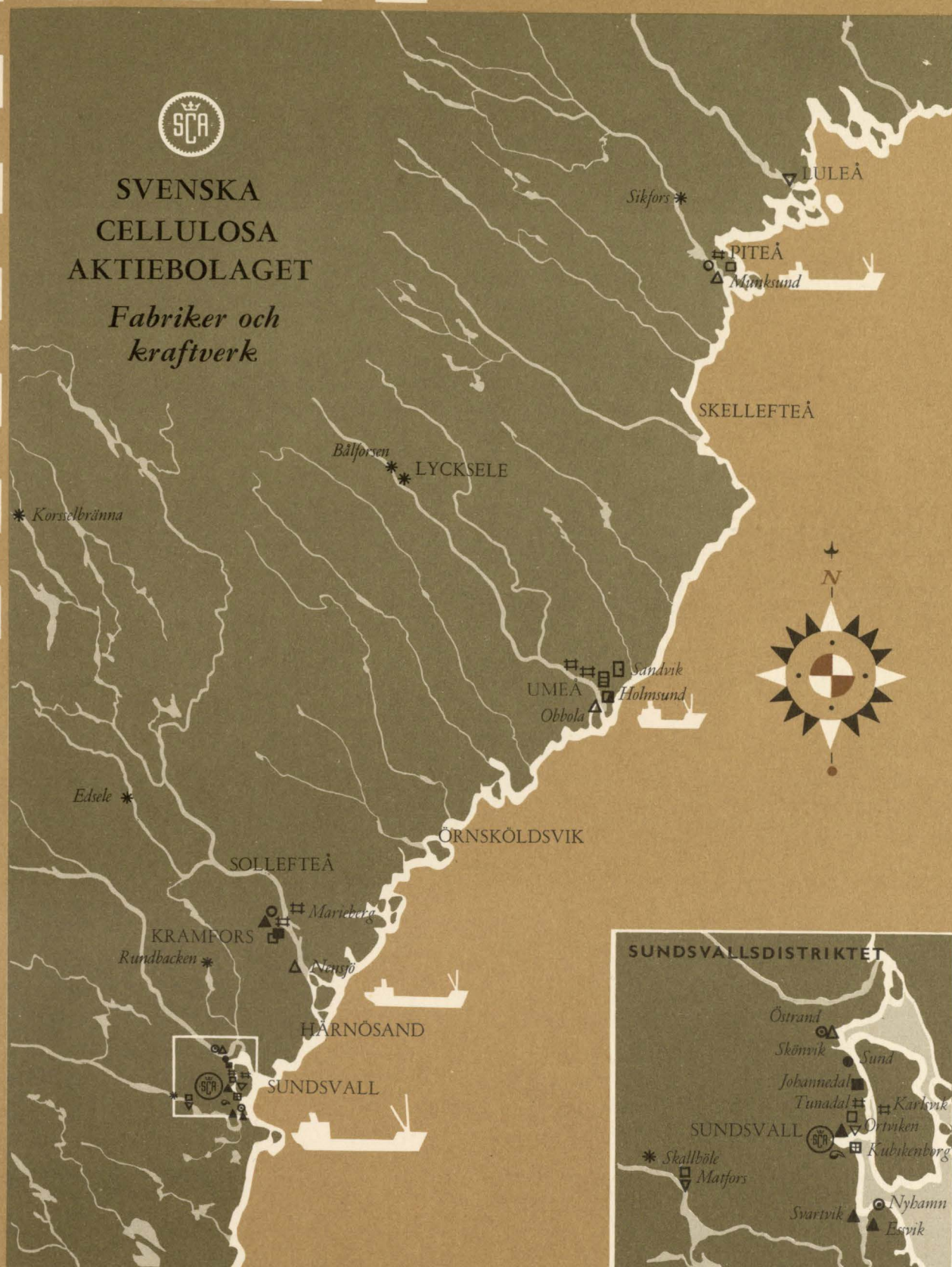
2) Virkeskapitalets ökning är räknad från 0 cm i brösthöjd

3) Fr. o. m. 1954/1955 inkl. Kungsgården-Mariebergs AB jämte dotterbolag

SVENSKA
CELLULOSA
AKTIEBOLAGET

*Fabriker och
kraftverk*

- ≡ SÄGVERK
- ▲ SULFATFABRIK
- ▲ SULFITFABRIK
- ▼ TRÄMASSEFABRIK

- BOARDFABRIK
- PAPPERSBRUK
- ⊙ KEMISK FABRIK
- ▤ LAMELLGOLVFABRIK

- ▤ PLASTGOLVFABRIK
- ▤ FÖNSTERFABRIK
- ▤ DÖRRFABRIK
- TRÄHUS- OCH SNICKERIFABRIK

- * KRAFTVERK
- MEKANISK VERKSTAD
- ⊙ FORSKNINGSLABORATORIUM
- ⊙ HUVUDKONTOR

